

Flora en fauna BP Kralingse

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Kralingse Zoom te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1036KralingZoom-

Datum

16 oktober 2015

Versie

V1

Opdrachtgever

G. J. de Jong (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:**Opsteller**

drs. M. Meijer

Paraaf Opsteller:**Collegiale toetser**

drs. O. van Velthuisen

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor Kralingse Zoom wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Het bestemmingsplan is grotendeels conserverend. Het bestemmingsplan maakt drie ontwikkelingen mogelijk waarvan er één naar verwachting geen effect zal hebben op de fysiek-ruimtelijke structuur. Voor de andere 2 ontwikkelingen (Campus Woudestein en Tramkeerlus Burgemeester Oudlaan) zijn al flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd.

Op een aantal plaatsen wordt nieuwbouw gepleegd binnen de bestaande bestemming. De sloop en vervolgens nieuwbouw van gebouwen of het rooien van bomen kunnen echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Dit soort ontwikkelingen moet op projectniveau getoetst worden aan de natuurwetgeving.

Het bestemmingsplangebied heeft een gemêleerd en tamelijk groen karakter en een gemiddeld tot hoge potentiële biodiversiteit.

Er lopen geen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland door het bestemmingsplangebied. De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen ook geen effect hebben op het functioneren van Natuurnetwerk Nederland.

Door het bestemmingsplangebied lopen vier op gemeentelijke niveau belangrijke ecologische verbindingzones (Burgemeester Oudlaan, Kralingse Zoom, Ringvaart, 's Gravenweg). Het plangebied is goed aangesloten op het groene Hart en op Natuurnetwerk Nederland. Geadviseerd wordt de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingzones te versterken. Snelweg A-16 is een grote ecologische barrière in het plangebied.

De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen geen effect hebben op het functioneren van Habitatrichtlijngebieden.

Voor dit plangebied is bijgevolg vooral de Flora- en Faunawet relevant. De volgende middels deze wet beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatzvlieger, Huismus, Slechtvalk, Boomvalk, Bittervoorn en Rietorchis.

Geadviseerd wordt bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen en Gierzwaluwen. Geadviseerd wordt bij platte daken soortenrijke groene daken toe te passen. Geadviseerd wordt de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingzones te versterken (faunapassages in de onderdoorgangen A16). Geadviseerd wordt bij de aanleg van compensatiewater natuurvriendelijke oevers in te passen. Deze maatregelen komen de biodiversiteit in het plangebied ten goede en dragen daarmee bij aan de Rotterdamse duurzaamheidsopgaven klimaatbestendigheid en vergroening.

De conclusie is dat: Het bestemmingsplan wel 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet omdat een ontheffing voor de voorgenomen ontwikkelingen naar verwachting niet nodig. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
2.2	Door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling	8
2.2.1	Noordelijk Niertje	8
2.2.2	Campus Woudestein	8
2.2.3	Tramkeerlus Burgemeester Oudlaan	9
2.2.4	Brainpark	9
2.3	Flora en fauna aspecten bij conserverende bestemmingen	10
3.	Wetgeving en beleid	11
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	11
3.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	11
3.3	Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)	11
3.4	Rotterdamse Natuurkaart	12
3.5	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	12
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	13
4.1	Eerder onderzoek	15
4.2	Natuurdatabase Rotterdam	16
4.2.1	Vleermuizen	16
4.2.2	Vogels	16
4.2.3	Vissen	17
4.2.4	Planten	17
4.2.5	Overige soortgroepen	17
4.3	Zorgplicht	17
5.	Gevolgen voor de flora- en fauna	18
5.1	Ontwikkelingen	18
5.1.1	Campus Woudestein	18
5.1.2	Tramkeerlus Burgemeester Oudlaan	18
5.1.3	Brainpark	18

5.2	Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen	18
6.	Kansen door de ontwikkelingen	19
6.1	Duurzaamheid	19
6.2	Vergroten biodiversiteit	19
7.	Conclusies en aanbevelingen	20
	Literatuurlijst	21
	Bijlage 1: wetgevende kaders	22
	Bijlage 2: database natuur Rotterdam	24

1. Inleiding

Voor het bestemmingsplangebied Kralingse Zoom (Rotterdam - Gebied Kralingen-Crooswijk) wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

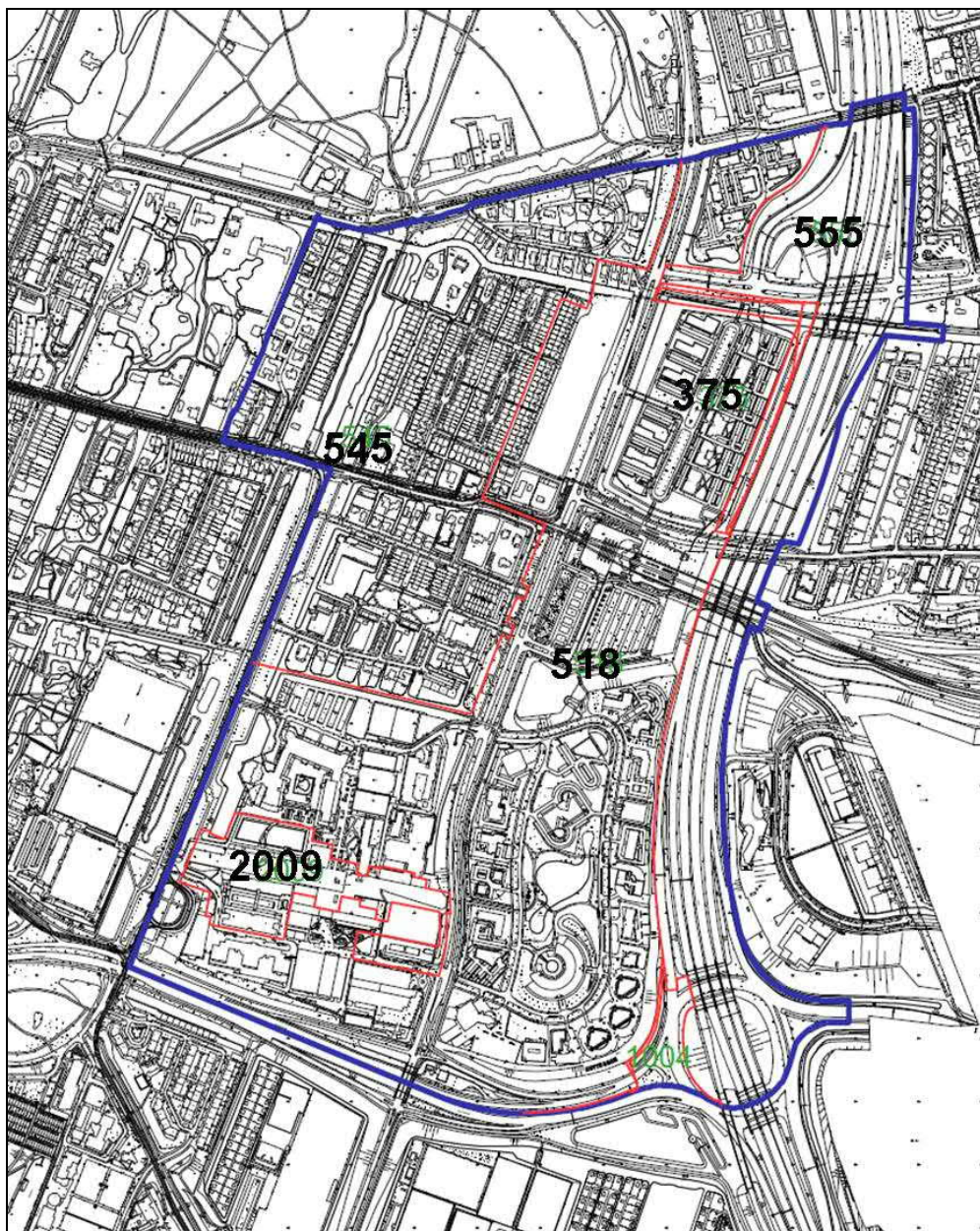
2.1 Plangebied

Het bestemmingsplangebied Kralingse Zoom is gelegen in het Gebied Kralingen-Crooswijk (wijk 08) en omvat ongeveer de helft van de buurt Kralingen Oost (0842) en kleine gedeelten van de buurten 's-Graveland (1444) en Kralingse Veer (1446)). De oostelijke grens van het plangebied is de A16. Met de klok mee wordt het gebied verder begrenst door de Abraham van Rijckevorselweg, de Burgemeester Oudlaan, Park Ypenhof en de Kralingseweg. De ligging van het bestemmingsplangebied is weergegeven in figuur 1.

Het doel is om in 2015 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied "Kralingse Zoom" te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.

In het gebied van het nieuwe bestemmingsplan gelden nu nog vier bestemmingsplannen:

375	Kralingse Zoom	vastgesteld: 21-06-1973
518	Kralingse Zoom	vastgesteld: 23-01-1997; onherroepelijk: 28-01-1999
545	Noordelijk en Midden Niertje	vastgesteld: 14-04-2005; onherroepelijk: 23-09-2005
555	Brienoord Corridor (N en Z)	vastgesteld: 13-04-2006; onherroepelijk: 22-09-2006
2009	Campus Woudestein	vastgesteld: 07-04-2011; onherroepelijk: 01-07-2011

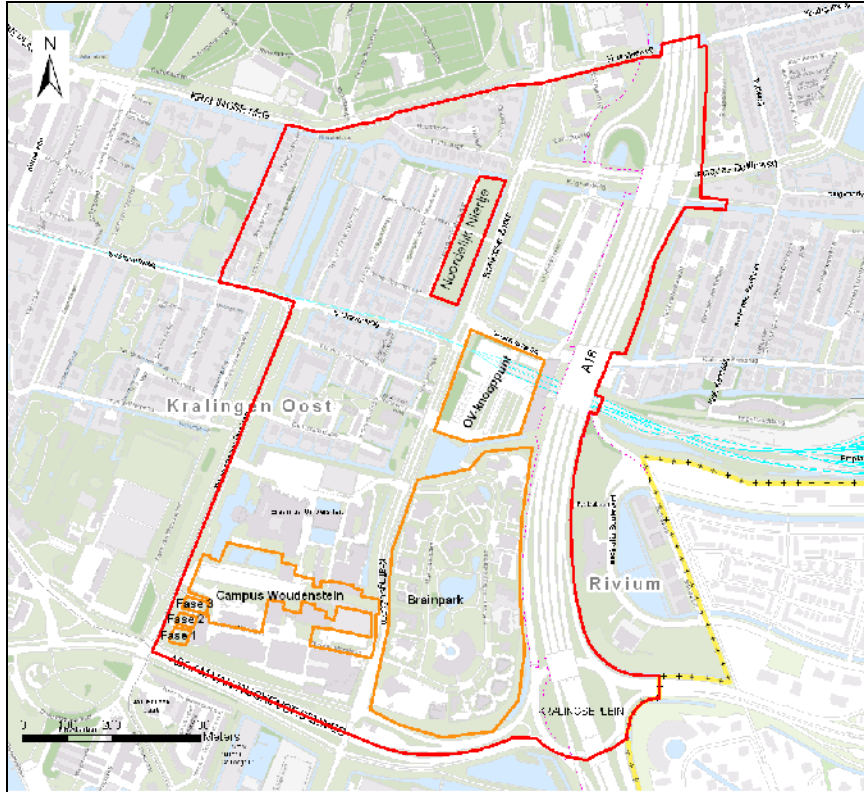

Figuur 1: Bestemmingsplangebied Kralingse Zoom is met een donkerblauwe contour weergegeven

2.2 Door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling

Het bestemmingsplan is overwegend conserverend van karakter. Het plan geeft, net als vorige bestemmingsplannen, vooral voor gemengde bebouwing, onderwijs-, kantoor- en bedrijfsbestemmingen diverse gebruiksmogelijkheden en daarmee ruimte voor ontwikkelingen.

In het plangebied spelen de volgende ontwikkelingen:

Figuur 2: Ontwikkelingen.

2.2.1 Noordelijk Niertje

De woonwijk Noordelijk Niertje kent nog 1 bouwlocatie. Hiervoor loopt een apart traject dat vooruitloopt op bestemmingsplan Kralingse Zoom. Binnen Kralingse Zoom wordt dit conserverend bestemd. Van deze ontwikkellocatie zijn flora- en faunaonderzoeken beschikbaar.

2.2.2 Campus Woudestein

Voor de campus Woudestein is een Masterplan van kracht, waar de EUR zelf uitvoering aan geeft. SO faciliteert de EUR, begeleidt de benodigde RO-procedures en zorgt inrichtingsplannen voor de buitenruimte.

De flora en faunaonderzoeken voor deze ontwikkeling zijn al afgerond (zie verder paragrafen 4.1 en 5.1.1).

2.2.3 Tramkeerlus Burgemeester Oudlaan

Onderdeel van het Masterplan voor Campus Woudenstein is de realisatie van studentenwoningen buiten het campusterrein op de locatie van de tramkeerlus aan de Burgemeester Oudlaan. De planning is erop gericht om in de zomer van 2015 te starten met de eerste fase.

De flora en faunaonderzoeken voor deze ontwikkeling zijn al afgerond (zie verder paragrafen 4.1 en 5.1.2).

Figuur 3: voorgestelde ontwikkelingen ter plaatse van de tramlus.

2.2.4 Brainpark

Op Brainpark I is de afgelopen jaren sprake geweest van een toename van de leegstand. De eigenaren en huurders hebben een Vereniging van Eigenaren opgericht om achteruitgang tegen te gaan. Eigenaren ontwikkelen plannen voor leegstaande kantoren. Voor dit gebied zou meer flexibiliteit t.a.v. nieuwe functies kunnen worden geboden. Zo is in het vigerende bestemmingsplan geen mogelijkheid voor maatschappelijke voorzieningen en vanwege de leegstand van kantoren is deze mogelijkheid wel gewenst.

2.3 Flora en fauna aspecten bij conserverende bestemmingen

Ook in de delen van het bestemmingsplangebied waar sprake is van een conserverende situatie kunnen ruimtelijke activiteiten plaats vinden. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemmingen in soort en oppervlak die niet wijzigen (bv. wonen blijft wonen, bedrijf blijft bedrijf etc.). De sloop van gebouwen om vervolgens nieuwbouw te realiseren of grootschalige renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Hetzelfde geldt voor het rooien van bomen. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering dient dan ook altijd onderzoek te worden verricht aan de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Een deel van het bestemmingsplan Kralingse Zoom heeft een conserverend karakter. Specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt voor dit conserverende deel van het plangebied dan ook niet noodzakelijk geacht in dit stadium. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving.

Voor het bestemmingsplan Kralingse Zoom is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Want het dichtstbijgelegen Habitatrictlijngebied (Natuurbeschermingswet) is Boezems Kinderdijk en ligt op ongeveer 8 kilometer van het plangebied. De boezems Kinderdijk (gebied 106) bestaan uit open water, riet- en zeggemoerassen en hooilanden. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen over deze afstand geen significante invloed hebben op de habitattypen in Boezems Kinderdijk.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)

Er lopen geen gedeelten van Natuurnetwerk Nederland, de vroegere (provinciale) ecologische hoofdstructuur, door het bestemmingsplangebied. Er zijn ook geen onderdelen van het natuurnetwerk binnen het gebied gepland. Het dichtstbijgelegen onderdeel van natuurnetwerk

Nederland is de Nieuwe Maas. Deze is ongeveer op 425 meter van het dichtstbijgelegen gedeelte van het plangebied gelegen. Het is onwaarschijnlijk dat de beperkte ontwikkelingen die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op dit robuuste onderdeel van het Natuurnetwerk.

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur.

In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In Programma Duurzaam zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

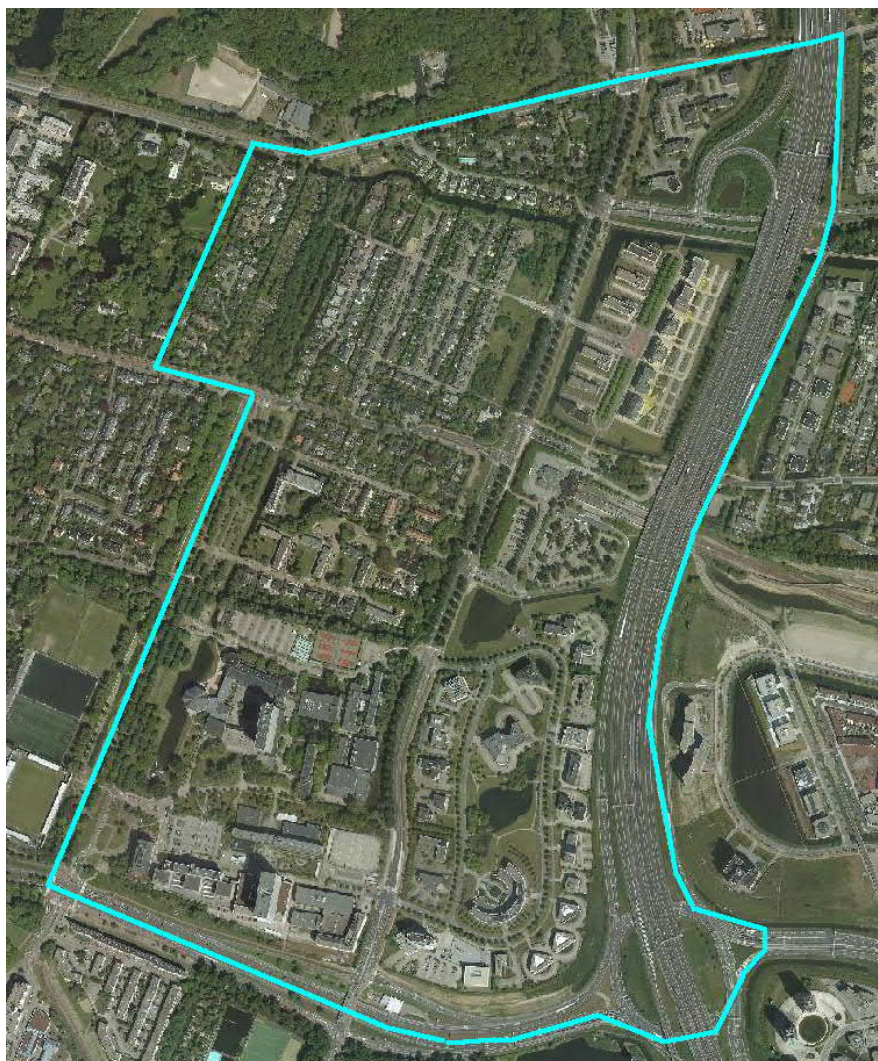
Het bestemmingsplangebied kan worden getypeerd als gemengd gebied met kantoren- en bedrijvengebied Brainpark, universiteitscampus Woudestein, woningbouw Noordelijk en Midden Niertje en het openbaar vervoersknooppunt Kralingse Zoom. Het gebied ligt direct aan de autosnelweg A16.

Op enkele plekken na is het plangebied grotendeels bebouwd geraakt na de 2^e wereld oorlog. De gebouwen in de aan de westkant van het plangebied gelegen woonwijken dateren overwegend uit de jaren 60 en het einde van de jaren 80. In deze wijken hebben de gebouwen vaak pannendaken.

De bebouwing op het universiteitsterrein dateert deels uit 1970. Vanwege de ontwikkelingen op campus Woudestein staan er ook zeer recente gebouwen. Ook van relatief recente datum is de bebouwing op de aan de oostzijde van het plangebied gelegen bedrijventerreinen. De gebouwen dateren vooral uit het laatste decennium van de 20^e en het eerste decennium van de 21^e eeuw. Het gebied heeft geen hoogstedelijk karakter en de dichtheid van gebouwen is niet erg hoog. Er is een goede hoeveelheid oppervlaktewater en groen aanwezig. Ondanks de niet hoge gebouwdichtheid is toch de hoeveelheid verhard oppervlak vrij hoog.

Het bestemmingsplangebied Kralingse Zoom ligt volgens de Rotterdamse Natuurkaart binnen een kerngebied Park(bos). Kerngebieden Park(bos) hebben een grote soortenrijkdom. Het plangebied ligt heeft als wijktypologie Economische Clusters. Verwacht wordt dat dit type wijk juist soortenarm is en dat er vooral algemene soorten verwacht worden. De in de Natuurkaart opgenomen analyse voor potentiële biodiversiteit geeft voor de locatie verwachtingswaarde gemiddeld tot hoog.

Zoals op onderstaande luchtfoto te zien is heeft vooral het westelijke gedeelte van de bestemmingsplangebied een tamelijk groen karakter.

Aan de westzijde is ook het kwalitatiefst beste en het afwisselendste openbaar groen aanwezig. Volgens het beheersysteem buitenruimte zijn hier zowel grasvegetaties, natuuroevers als bosplantsoen aanwezig in een geschakeerde aanleg. Aan de oostzijde van het plangebied is vooral vlak gazon aangelegd. De ecologische kwaliteit daarvan is doorgaans vrij laag.

In de Rotterdamse Natuurkaart is ook een analyse opgenomen van de potentiële gemeentelijke ecologische verbindingen. Burgemeester Oudlaan is een potentiële ecologische verbinding welke het plangebied aansluit op het Kralingsebos. Deze verbinding sluit uiteindelijk aan op het Natuurnetwerk Nederland. Belangrijker zijn waarschijnlijk de oost-west lopende ecologische verbindingen langs de Ringvaart en langs de 's Gravenweg. Aan de oostzijde van het gebied ligt de snelweg A-16. Deze kan in haar lengterichting een ecologische vector vormen maar is ook een enorme barrière voor ecologische uitwisseling.

De A-16 is in Rotterdam op slechts enkele plaatsen passeerbaar en twee van dergelijke plekken liggen in het plangebied. Dat is ter plaatse van de kruisingen van de A-16 en de Ringvaart en 's-

Gravenweg. De 's-Gravenweg verbindt de Rotterdamse stedelijk ecologie met het Groene Hart en is daarmee in ecologisch opzicht waarschijnlijk vrij belangrijk. Samenvattend kan gesteld worden dat het plangebied ecologisch redelijk is ontsloten.

4.1 Eerder onderzoek

Binnen het bestemmingsplangebied zijn een beperkt aantal nog actuele voorgaande onderzoeken bekend. Onderzoeken ouder dan 5 jaar zijn als niet meer actueel opgevat. De volgende onderzoeken zijn bekend:

- Velthuisen, O. van; Projectbestemmingsplan Erasmus Woudestein fase 1, Flora en faunaonderzoek: Implementatie Flora- en Faunawet verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, Gemeentewerken. Rotterdam, oktober 2010. Dit is een actualisering van een onderzoek uit maart 2010. Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen herstructurering van het universiteitsterrein. Geconcludeerd is dat de enige in het gebied aanwezige wettelijk beschermde soortgroep vleermuizen betreft. Het gebied heeft geen essentiële functie binnen het leefgebied van vleermuizen maar er is wel 1 zomerverblijfplaats aanwezig. Indien deze locatie in gevaar dreigt te komen moet een ontheffing worden aangevraagd en deze zal naar verwachting ook verkregen worden. Daarnaast geldt er nog zorgplicht voor vissen en broedvogels indien aan de watergangen gewerkt gaat worden.
- Suijlekom, J. van; Rotterdam Keerlus Burgemeester Oudlaan, Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en Faunawet. Buro Maerlant, BM rapport 2014. Dussen, februari 2014. Deze quickscan is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen omvorming van de tramkeerlus tot studentenwoningen. De enige strikt beschermde natuurwaarden die kunnen worden aangetroffen zijn (niet jaar rond beschermde) broedvogels en vleermuizen. Met de broedvogels dient rekening gehouden te worden door kap- en rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Negatieve effecten op vleermuis vliegroutes en foerageermogelijkheden worden vrijwel uitgesloten omdat de locatie aan drukke wegen ligt en vrij sterk verlicht is.
- Meijer, M.; BP Noordelijk Niertje Oost, Flora- en Faunatoets t.b.v. het Projectbestemmingsplan (definitief V4). Gemeente Rotterdam. Rotterdam, mei 2015. Dit is een actualisatie van een altijd in concept gebleven rapport uit 2013. Op de locatie zijn strikt beschermde Rietorchissen aangetroffen. Hiervoor is een compensatieplan opgesteld. Een ontheffingsaanvraag is in voorbereiding.
- Andeweg, R.W.G.; Beschermde flora Noordelijk Niertje, Rotterdam. Bureau Stadsnatuur projectnummer 1324. Rotterdam, september 2015. Dit betreft de kartering van de bovengenoemde beschermde planten ten behoeve van het compensatieplan.
- Heuvelman, P.; Invloed verlichting en bomenkap op vleermuispopulatie Erasmusuniversiteit. Gemeente Rotterdam, Stadsontwikkeling. Rotterdam, juni 2015. Deze notitie is opgesteld naar aanleiding van de voorgenomen vervanging van riool en tramrails in de Burgemeester Oudlaan. Ten behoeve van deze werkzaamheden moeten langs deze weg de bomen gerooid worden. Uit achterliggend onderzoek is gebleken dat er in de te rooien bomen geen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn. De bomen zullen worden herplant. Een waterpartij bij het plangebied blijkt essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Onderzocht is of de nieuw te plaatsen verlichting verstorend zou kunnen

werken. Dat blijkt niet het geval omdat de toekomstige verlichting minder strooilicht veroorzaakt.

- Baerdemaeker A. de, Ecologisch onderzoek Burgemeester Oudlaan. Bureau Stadsnatuur projectnummer 1120. Rotterdam, november 2014. Dit is het in bovenstaand onderzoek genoemde achterliggende onderzoek waarin de essentiële functie van de waterpartij is vastgesteld. Geadviseerd is verder nog doorgaande boomstructuren zoveel mogelijk te sparen en rekening te houden met mogelijke broedvogels.
- Erkelens, H.; Lichtenauwerlaan. Ermo-visserij. Bleskensgraaf, november 2010. Deze notitie is een kort verslag van het leegvissen van een sloot langs de A-16. De volgende vissoorten zijn aangetroffen: Karper, Zeelt en Snoek.

4.2 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied enkele beschermde soorten zijn aangetroffen (zie bijlage 2). Dit betreffen waarnemingen van Huismus, Slechtvalk, Boomvalk, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis. Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rodelijstsoorten opgenomen. Rodelijstsoorten zijn niet strikt beschermd middels de Flora en Faunawet. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Er zijn geen waarnemingen van Rodelijstsoorten op of nabij de ontwikkellocaties opgenomen.

4.2.1 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd in de flora- en faunawet. In het bestemmingsplangebied zijn Gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) Ruige dwergvleermuizen (*Pipistrellus nathusii*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Rosse vleermuizen (*Nyctalus noctula*) waargenomen. Vleermuisverblijfplaatsen zijn bekend van de buurt Noordelijk Niertje en van het Universiteitsterrein. De ligging der vliegroutes is niet bekend. Wel zijn er zeer veel waarnemingen van foeragerende vleermuizen langs de Burgemeester Oudlaan en in de Groene corridor.

4.2.2 Vogels

Verspreid over het plangebied zijn waarnemingen bekend van enkele beschermde vogelsoorten. In de buurt Noordelijk Niertje zijn waarnemingen van Huismussen (*Passer domesticus*) bekend. In deze buurt zijn ook geschikte nestlocaties voor Huismussen aanwezig. Deze vogel nestelt onder pannendaken. Nesten van deze vogels zijn jaarrond beschermd. Van de eveneens jaarrond beschermde Slechtvalk (*Falco peregrinus*) is een groot aantal waarnemingen bekend van het universiteitsterrein. Blijkbaar het ideale jachtgebied voor deze vogel. Langs de Kralingse Zoom en de Rijckevorselweg zijn waarneming van de Boomvalk (*Falco butte*) bekend. Deze broedt hier ook.

Aan de westkant Noordelijk Niertje is ook een waarneming van de Rode lijstsoort IJsvogel bekend. Verspreid over het bestemmingsplangebied zijn er daarnaast nog waarneming van de Bosuil.

4.2.3 Vissen

Binnen het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde vissoort Bittervoorn (*Rhodeus cericeus*) bekend. Deze soort is aanwezig in de blusvijvers en waterpartijen van het Brainpark. In het uiterste noorden van het plangebied zijn nog twee waarnemingen van de rode lijstsoorten Kroeskarper en Vetje bekend uit de parallelsloot van de snelweg

4.2.4 Planten

Binnen het bestemmingsplangebied is uit eerder onderzoek het voorkomen van de beschermde plantensoort Rietorchis bekend. Deze worden verplaatst van het terrein Noordelijk Niertje Oost naar de Groene Corridor tussen de Tijs van Zevensterstraat en de Laan van Nooitgedacht.

4.2.5 Overige soortgroepen

Rond de oppervlaktewateren kunnen algemene soorten amfibieën voorkomen. Over het eventuele voorkomen van beschermde soorten amfibieën is geen informatie beschikbaar. De enige binnen de Rotterdamse gemeentegrens voorkomende inheemse reptielensoort is de Zandhagedis. Deze leeft in het duingebied bij Hoek van Holland. Binnen het plangebied is het voorkomen van inheemse reptielen erg onwaarschijnlijk. Over beschermde soorten libellen en dagvlinders is geen informatie bekend.

4.3 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (egel, mol) en algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker). Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

5. Gevolgen voor de flora- en fauna

Het dichtstbijgelegen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland is de Nieuwe Maas. Deze is ongeveer op 425 meter van het dichtstbijgelegen gedeelte van het plangebied gelegen. Het is onwaarschijnlijk dat de beperkte ontwikkelingen die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op dit robuuste onderdeel van het Natuurnetwerk.

De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen de ruimtelijke structuur van het plangebied nauwelijks veranderen. De in de Natuurkaart aangegeven ecologische kwaliteit zal door het bestemmingsplan dan ook niet veranderen.

5.1 Ontwikkelingen

5.1.1 Campus Woudestein

Deze ontwikkeling loopt al enige jaren. Uit de uitgevoerde flora- en faunaonderzoeken blijkt dat de ontwikkelingen naar verwachting geen invloed zullen hebben op het ecologisch functioneren van de locatie. Aandachtpunten daarbij zijn het voorkomen van een zomerverblijfplaats van vleermuizen en de zorgplicht artikel 2 van de flora- en faunawet voor broedvogels en vissen.

5.1.2 Tramkeerlus Burgemeester Oudlaan

Hier worden studentenwoningen gerealiseerd op een open terrein met enkele bomen. Flora- en faunaonderzoek is reeds uitgevoerd. In dit onderzoek is geconcludeerd dat rekening gehouden moet worden met algemene, niet jaarrond beschermde, broedvogels. Daarnaast zijn vleermuizen hier een aandachtspunt. De volgende soorten zijn waargenomen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. De aanwezige bebouwing en bomen zijn echter ongeschikt om als rust- en/of verblijfplaats te dienen. Wel is de omgeving van het projectgebied redelijk geschikt als foerageergebied. Er is echter geen sprake van een essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op vleermuissoorten worden ook uitgesloten.

5.1.3 Brainpark

Op Brainpark worden andere invullingen van de bestaande en vrij recente gebouwen mogelijk gemaakt. Dit zal naar verwachting niet leiden tot ingrijpende aanpassingen aan de bestaande gebouwen of buitenruimte. Deze ontwikkeling zal dus naar verwachting geen invloed hebben op het ecologisch functioneren van het gebied.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen

De gevolgen voor de aanwezige flora en fauna van werkzaamheden die binnen bestaande bestemmingen plaats gaan vinden (zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie, het herinrichten van openbaar groen of werkzaamheden aan watergangen) dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden onderzocht te worden.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken.
- Groener maken van de stad. Door, waar mogelijk, te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen kan zowel een bijdrage geleverd worden aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad. Eventueel aan te leggen watercompensatie kan bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers ook een bijdrage leveren aan de groenopgave.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Bij aanleg van compensatiewater kan gekozen worden voor het plaatselijk toepassen van natuurvriendelijke oevers. Behalve gunstig voor de waterkwaliteit en voor de kindveiligheid leveren natuurvriendelijke oevers een positieve bijdrage aan de biologische diversiteit.

Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende vleermuizen, Huismussen, en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen.

Bij nieuwbouw met platte daken kan bovendien overwogen worden groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

Indien werkzaamheden uitgevoerd gaan worden aan de onderdoorgangen van de A16 is het goed deze geschikt te maken als ecologische verbinding. Hierdoor zou een betere ecologische uitwisseling mogelijk worden tussen het stedelijk gebied van Rotterdam en het Groene Hart.

7. Conclusies en aanbevelingen

- Het bestemmingsplangebied Kralingse Zoom heeft een grote soortenrijkdom. Het plangebied heeft een gemiddeld tot hoge potentiële biodiversiteit.
- De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Huismus, Slechtvalk, Boomvalk, Bittervoorn en Rietorchis.
- De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen geen effect hebben op het functioneren van Habitatrichtlijngebieden.
- Er lopen geen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland door het bestemmingsplangebied. De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen ook geen effect hebben op het functioneren van Natuurnetwerk Nederland.
- Door het bestemmingsplangebied lopen vier op gemeentelijke niveau belangrijke ecologische verbindingszones. Het plangebied is goed aangesloten op het groene Hart en op Natuurnetwerk Nederland. Geadviseerd wordt de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingszones te versterken.
- De snelweg A-16 is een grote ecologische barrière in het plangebied. Geadviseerd wordt bij ingrepen aan de onderdoorgangen van die weg faunapassages aan te brengen.
- De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen hebben geen grote invloed op het ecologisch functioneren van het plangebied en leveren ook geen conflict op met de flora- en faunawet.
- Bij de in het bestemmingsplan opgenomen ontwikkelingen in Campus Woudestein en bij de tramkeerlus Burgemeester Oudlaan zijn de benodigde flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd.
- Het bestemmingsplan is wel 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet omdat een ontheffing voor de voorgenomen ontwikkelingen naar verwachting niet nodig. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismussen of bijen (natuurinclusief bouwen).
- Geadviseerd wordt bij aanleg of werkzaamheden aan waterlopen gedeelten met natuurvriendelijke oevers aan te leggen.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Jong G.J. de.; *Ruimtelijke Plannen, Startnotitie Bestemmingsplan Kralingse Zoom (versie: 0.1).* Stadsontwikkeling. Rotterdam, mei 2015.
- 2) Piersma, W.H.; *Quickscan Milieu voor het bestemmingsplan Kralingse Zoom.* DCMR milieudienst Rijnmond. Schiedam, april 2015.
- 3) BOdG Ruimtelijk Advies BV; *Ruimtelijke onderbouwing tramkeerlus eerste fase, Burg. Oudlaan.* BOdG. Rotterdam, november 2014. Inclusief Bijlagenbundel.
- 4) BOdG Ruimtelijk Advies BV; *Bijlagenbundel Bestemmingsplan Campus Woudestein (eerste fase).* BOdG. Rotterdam, maart 2010.
- 5) Velthuisen, O. van; *Projectbestemmingsplan Erasmus Woudestein fase 1, Flora en faunaonderzoek: Implementatie Flora- en Faunawet verkenning ecologische waarden.* Gemeente Rotterdam, Gemeentewerken. Rotterdam, oktober 2010.
- 6) Velthuisen, O. van; *Projectbestemmingsplan Erasmus Woudestein fase 1, Quickscan flora en fauna: Implementatie Flora- en Faunawet verkenning ecologische waarden.* Gemeente Rotterdam, Gemeentewerken. Rotterdam, maart 2010.
- 7) Suijlekom, J. van; *Rotterdam Keerlus Burgemeester Oudlaan, Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en Faunawet.* Buro Maerlant, BM rapport 2014.Dussen, februari 2014.
- 8) Meijer, M.; *BP Noordelijk Niertje Oost, Flora- en Faunatoets t.b.v. het Projectbestemmingsplan (definitief V4).* Gemeente Rotterdam. Rotterdam, mei 2015. Dit is een actualisatie van het altijd concept gebleven rapport uit 2013.
- 9) Andeweg, R.W.G.; *Beschermde flora Noordelijk Niertje, Rotterdam.* Bureau Stadsnatuur projectnummer 1324. Rotterdam, september 2015.
- 10) Heuvelman, P.; *Invloed verlichting en bomenkap op vleermuispopulatie Erasmusuniversiteit.* Gemeente Rotterdam, Stadsontwikkeling. Rotterdam, juni 2015.
- 11) Baerdemaeker A. de, *Ecologisch onderzoek Burgemeester Oudlaan.* Bureau Stadsnatuur projectnummer 1120. Rotterdam, november 2014.
- 12) Erkelens, H.; *Lichtenauwerlaan. Ermo-visserij. Bleskensgraaf, november 2010.*

Internetsites:

www.minlnv.nl
www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
<http://www.soortenbank.nl/>
<http://www.verspreidingsatlas.nl/>
http://wetten.overheid.nl/BWBR0009640/geldigheidsdatum_16-09-2014
<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-regelgeving>
<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/onthefing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstoring effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingsslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of

er sprake is van soorten van de habitatrichtlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheidt gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

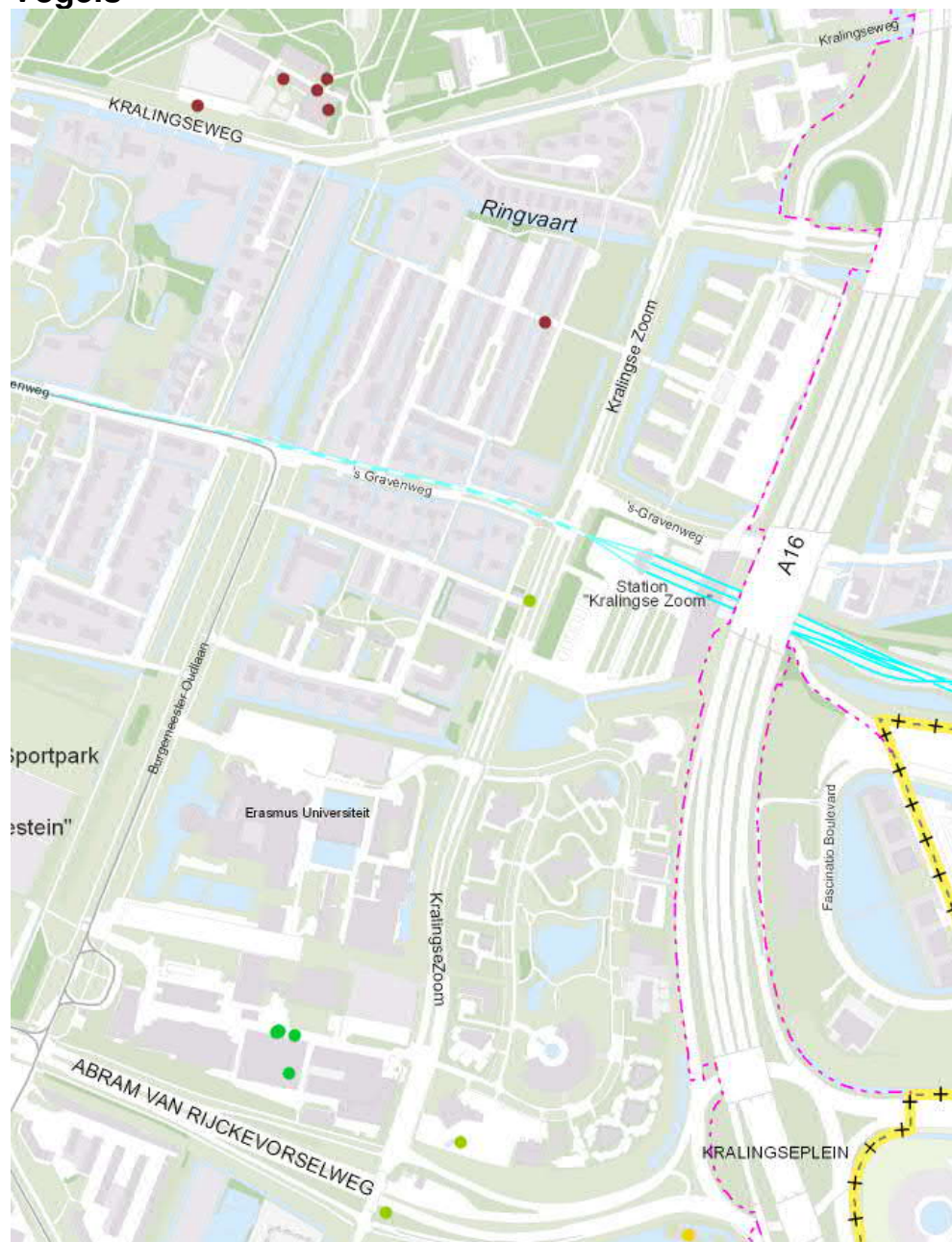
Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

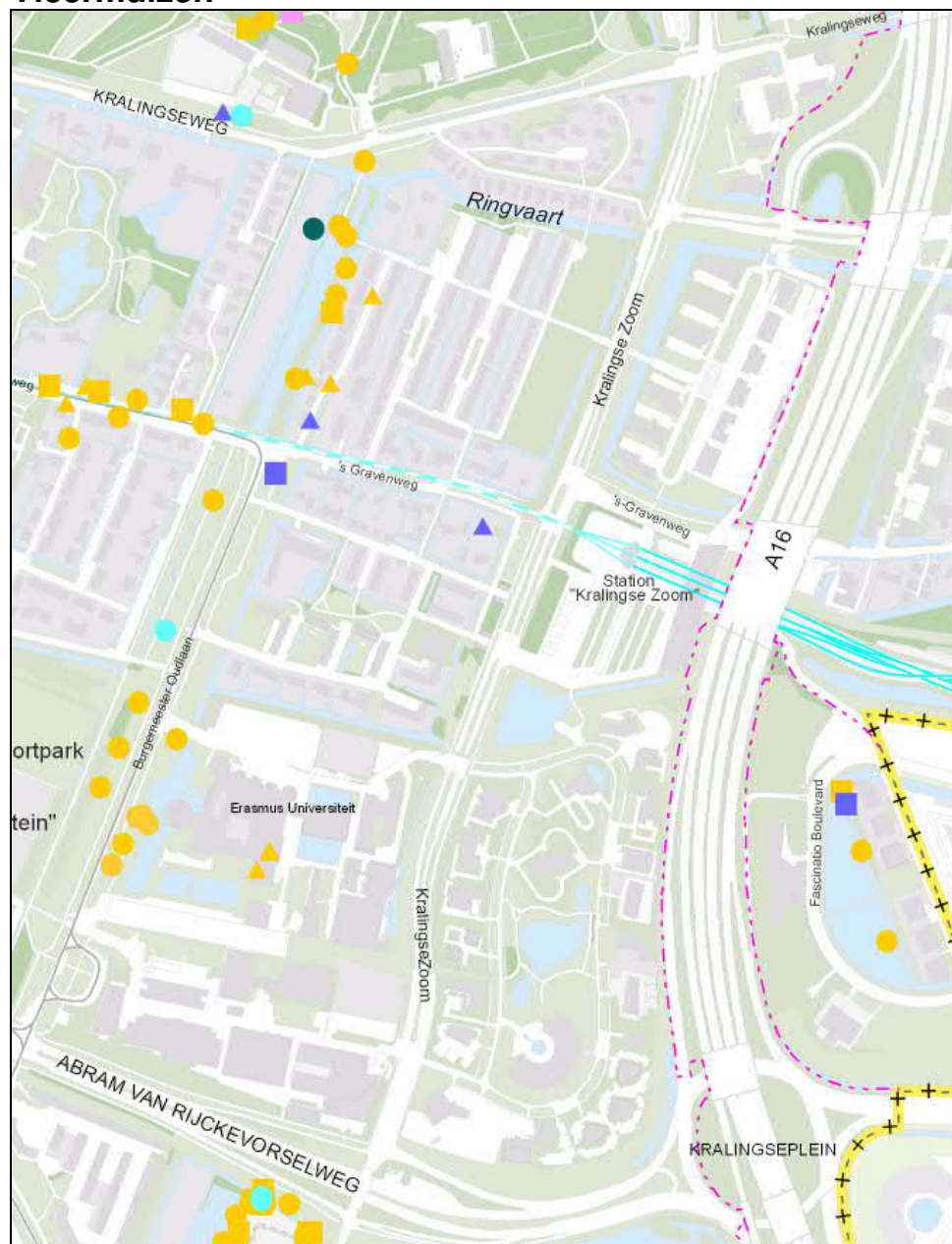
Bijlage 2: database natuur Rotterdam

Vogels

Op het kaartje zijn weergegeven: Huismus = roodbruin; Slechtvalk = grasgroen; Bosuil = mosgroen.

Vleermuizen

Op het kaartje zijn weergegeven: (paar)verblijfplaatsen = driehoeken; overvliegende dieren = vierkanten; foeragerende dieren = punten..